

ZGORNJE GORENJSKE **Društvo za cerebralno paralizo**

Datum: 8. april 2013

POROČILO O IZLETU NA KOROŠKO

Mežica je mesto v Sloveniji in je središče Mežiške doline. Leži v severnem predelu Slovenije, na Koroškem, ob meji z Avstrijo, ter ob sotočju reke Meže s potokom Šumcem. Mežiška dolina je pokrajina ob reki Meži na Koroškem. Dolina je v zgornjem delu vrezana z Olševo in Peco med vzhodne Karavanke, z Raduho in Smrekovcem v Savinjske Alpe, v spodnjem delu pa se dotika vznožja Pohorja. Ozka dolina se v zgornjem delu nekoliko razširi le ob sotočju Meže z Javorskim potokom, kar je omogočilo nastanek rudarskega naselja Črna na Koroškem in nižje ob sotočju potoka Šumec, kjer se je razvilo rudarsko naselje Mežica. Med Prevaljami in Ravnami je reka oblikovala do 1 km široko dolino. Dolina se ponovno razširi šele v stiku z Mislinjsko dolino, to je na območju treh dolin ali t.i. koroškega kota. V Mežiški dolini so ležišča železove rude na območju Strojne, cinka in svinca v okolici Mežice in premoga na Lešah, kar je omogočilo industrializacijo doline. Fužinarstvo se je v Črni razvilo v začetku 17. stoletja, pozneje pa še železarstvo na Ravnah in Prevaljah ter doseglo velik razmah v 19. stoletju. Konec 19. stoletja so železarne na Prevaljah ustavile proizvodnjo, kar je prizadelo tudi premogovnik v Lešah, ki so ga 1934 dokončno zaprli. Nahajališča cinkove in svinčeve rude so omogočila nastanek in razvoj Rudnikov svinca in topilnice Mežica, strupeni plini pa so močno onesnaževali okolje in preprečevali rast gozdov na območju topilnice v Žerjavu. Mežiška dolina je bila v minulih stoletjih močno izsekana, saj sta rudarstvo in industrija potrebovali veliko lesa. V veleposestniških gozdovih so sekali na golo, površine so se zmanjševale tudi zaradi paše in požigalništva, s katerimi so pridobivali površine. Urbanizirano naselje Mežica postane z letom 1983 mesto. Je imensko in zemljepisno središče Mežiške doline. 31. decembra 2000 šteje 4014 prebivalcev. Leži na nadmorski višini 491 m, ob sotočju reke Meže s potokom Šumcem, kjer se dolina prvič od izvira reke Meže razširi v kotlinico. Na jugovzhodni in južni strani jo obdajajo apneniško dolomitni vrhovi Volinjaka (886m), Jankovca (1231m), Velikega vrha (1166 m) in Gorne (1187 m). Med slednjima pa se dviguje gora Peca (2126 m). Svet se na zahodu in severu v oblih skrilavih hribih Brusniji in Hamunovem vrhu na Lomu (765 m) močno zniža. V Mežici se končuje gorska veriga Karavank in pokrajina prehaja od tod navzdol v nižji svet pohorskega Podravja. Zato tukaj najdemo ugodne nižinske prehode na avstrijsko stran, kot sta meddržavni mejni prehod Mežica - Reht (2 km) in mednarodna prehoda Holmec (8 km) ter Vič pri Dravogradu (24 km). Po cestah je Mežica oddaljena od Ljubljane 138 km - prek Avstrije in Jezerskega le 109 km, od Celovca 59 km, od Maribora 82 km in od Celja 76 km. Mežica je bila dolgo središče svinčeve rudarske dejavnosti, pa tega v podobi kraja na prvi pogled ni mogoče ugotoviti. V okoliške hribe vzpenjajoči se travniki in bujni gozdovi, za katerimi se vijejo slemena planinskih vršacev, ustvarjajo prej videz mirnega stanovanjskega naselja in manjšega alpskega turističnega središča. Tudi v samem Mežici in ob njegovi glavni prometnici je obilo zelenic, okrasnega grmičevja in drevja, ki daje Mežici podobo enega najbolj zelenih slovenskih mest. Posebno vrednoto je kraju poklonila narava z alpsko kuliso gore Pece, kraljestvom kralja Matjaža. Prvotno naselje se je od tu navzdol oblikovalo okoli današnjega Trga svobode in mimo njega navzgor ob potoku Šumcu ter cesti čez prelaz Reht proti Pliberku in Podjuni. Mežica se je od tu navzdol, na ravnino ob Meži, začela pomikati šele okoli leta 1900, ko je vpliv rudnika začel segati tudi v urbane kraje Mežico, Žerjav in Črno. Svinčevi revirji so bili namreč prvotno raztreseni po širnem področju zgornje doline, segali so celo visoko v pobočja Pece. Rudarji so prebivali v bližini svojih rudišč. Prva omemba kraja (Mežica - Mise) sega v leto 1154. V 16. stoletju se Mežica prvič pisno omenja kot rudarsko mesto. Sedemnajsto stoletje Mežici prinese razcvet fužinarstva, v kraju zrastejo številni industrijski obrati za vlivanje rude. Mežica je s fevdalnimi lastniki do

leta 1848 spadala v gospostvo Pliberk, s katerim je bila povezana več stoletij. Leta 1869 je bilo popisanih 141 prebivalcev in 27 hiš. Fužine v Mežici so bile zasnovane leta 1776 in so ena za drugo ugasnile. Dovoljenje za ustanovitev samostojne fare je izdano leta 1779. Prvotna cerkva je bila dvakrat povečana. Leta 1840 so podrli in naslednje leto na istem mestu zgradili novo cerkveno stavbo - cerkev, katere zavetnik je apostol Jakob starejši. Turški vpadi na Koroško se očitno tudi Mežice niso izognili. O tem priča legenda o grofu Štalekarju, ki da je, v zahvalo čudežni rešitvi iz obleganega gradu postavil cerkev sv. Lenarta na bližnjem Platu. Na tegobe in upanja tistih časov, bojnih spopadov s Turki, kmečkih uporov in drugih nadlog, spominja tudi legenda o Kralju Matjažu, ki s svojo vojsko spi v gori Peci in čaka, da bo vstal in odrešil slovensko ljudstvo. Rudarstvo pa ima v Mežici večstoletno tradicijo, saj nam posamezni zgodovinski drobci sporočajo, da so rudna bogastva pod Peco izkoriščali že v poznem srednjem veku. Dokument iz leta 1665 pa nosi prvo zanesljivo letnico o rudarjenju. Večji obseg in nezadržno rast je doseglo rudarstvo v dolini v 18. in 19. stoletju. Njegov vzpon in napredovanje sta se nadaljevala tudi še v 20. stoletju, četudi je koncentracija svinca v rudi upadala. Ob rudniku se je vedno bolj razvijala tudi predelovalna industrija, katere deli uspešno delujejo še danes. Z rudnikom je bil močno povezan tudi celotni razvoj mesta, rudarji pa so narekovali tudi utrip pestremu kulturnemu življenju. V več kot treh stoletjih so rudarji odkopali 19 milijonov ton svinčeve in cinkove rude, za kar so morali odkopati preko 1.000 km rovov. Leta 1988 se je pričelo postopno zapiranje rudnika, dokončno pa se je proizvodnja svinčeno - cinkove rude končala leta 1994. Po zaprtju Rudnika svinca in cinka v Mežici je v spomin na čase rudarjenja v Zgornji Mežiški dolini ostal Turistični rudnik in muzej, ki je poleg spečega kralja Matjaža v votlini na gori Peci zagotovo največja turistična posebnost Mežice, Mežiške doline, Koroške krajine in tudi Slovenije, saj je v podzemlju Pece poleg Perkmandlca, ki rudnika ni nikoli zapustil, življenje še vedno. Za gospodarstvo v občini Mežica je značilno, da kljub nekaterim strukturnim spremembam še vedno prevladuje usmerjenost k industriji, kar je zaradi prevladujoče gospodarske usmerjenosti območja v preteklosti, ki je temeljila na proizvodnji svinčeve in cinkove rude, tudi razumljivo. Rudarstvo ima v Mežiški dolini večstoletno tradicijo, saj so menda pod Peco izkoriščali rudna bogastva že Rimljani ... nekaj o preteklosti, ki še dokaj močno zaznamuje sedanost gospodarskega utripa kraja. Prvi zapis o odkopanem svinču pod Peco je v računski knjigi koroškega vojvode Ernesta Železnega iz leta 1424. Leta 1665 je bilo izdano prvo dovoljenje, da se v okolici Črne odprejo rudarska dela. Vse do začetka 19. stoletja je tukajšnje rudarstvo zgolj životarilo, z njim se je ukvarjala le peščica zasebnikov, pomembnejši podjetniki so bili le grofje Thurni iz Pliberka. Vzrok temu je predvsem obilje svinčeve rude v tedaj razvitejšem Bleibergu pri Beljaku in Rablju pri Trbižu. Šele leta 1809, ko sta ta dva rudnika pripadla Napoleonovim Ilirskim provincam, so doživeli mežiški rudniki svoj vzpon. Takrat ustanovljena rudarska družba Brunnerja - Kompoša je uvedla sodobnejše tehnike metode dela. Na Bregu in na Poleni so postavili osrednjo zbiralnico rude in topilnico. Leta 1871 je bila ustanovljena družba Bleiberger Bergwers Union in prevzela, od številnejših drugih lastnikov, vse obrate in po letu 1900 osredotočila vso predelavo rude v Žerjavu. Proizvodnja je skokovito naraščala in dosegla po 1. svetovni vojni 1% svetovne proizvodnje svinca. Leta 1921 je prevzela rudnik angleška družba The Central European Mines Limited Mežica, leta 1945 pa je bilo podjetje podržavljeno. V letih od leta 1898 do leta 1965 je bilo zgrajenih 10 električnih central. Od teh obratujeta le še dve največji, obe v podzemlju rudnika. Leta 1907, ko se je pridružila hidroelektrarnama v Žerjavu in Podpeci še centrala na Poleni, je v Mežici nastal prvi elektroenergetski sistem paralelno delujočih elektrarn v Sloveniji. Od leta 1917 do leta 1934 je imel rudnik tudi svojo, 13 km dolgo, ozkotirno železnico od Prevalj do Žerjava. Zaradi izčrpanih rudnih zalog je bilo leta 1993 odkopavanje ustavljeno in s tem tudi predelava domačega svinca. Od nekdanjega kombinata Rudnika Mežica, je ostala še zmanjšana topilnica za predelavo kupljenih svinčevih odpadkov in tovarna akumulatorjev v Žerjavu ...

V soboto 6. aprila 2013 smo se odpravili na pot proti Koroški. Za prijetno vzdušje in razpoloženje naše dolge vožnje je poskrbel šofer avtobusa. In kaj kmalu smo prispeli v Mežico, kjer smo se najprej ustavili v Gostišču Krivograd - Zarja Krivograd s.p. Prevalje na dopoldanski kavici. Pot smo nadaljevali do Podzemlja Pece, kjer smo si ogledali Rudnik svinca in cinka. Globoko pod zemljo, kjer plešejo škrtati, se začena svinčeva in cinkova pot stoletij prelitega znoja in žuljev. In če boste za trenutek obstali, če boste imeli srečo, se vam bo v kotu temnega rova pokazal " bergmandelc ", slišali boste zamolke udarce kladiv in krampov izgubljenih duhov rudarjev ... Tu se začena podzemlje Pece. Širše območje Mežice sestavljajo paleozojske, triasne in miocenske kamnine. V magmatskih, metamorfni in sedimentnih kamninah so na območju Strojne ležišča železove rude paleozojske starosti, v okolici Mežice so nahajališča cinkove in svinčeve rude iz obdobja triasa, na Lešah pa so sloji miocenskega premoga. Večina svinčeve in cinkove rude se pojavlja v triasnih ladinijsko - karnijskih karbonatnih plasteh v tako imenovanem wettersteinskem apnencu. Ker je ruda oksidirana, se pojavljajo tudi različni oksidni minerali, med katerimi izstopa wulfenit. Wulfenit ali rumena svinčeva ruda se uvršča med najlepše minerale v Sloveniji in je eden od treh slovenskih mineralov, ki imajo vidno mesto v svetovnih muzejskih in zasebnih zbirkah. V mežiškem rudniku se pojavljajo z lepo razvitimi piramidami in bipiramidami. Leta 1997 je Pošta Slovenije upodobila wulfenit na eni od svojih poštnih znamk, ki je izšla v zbirki minerali / fosili. Velika koncentracija kovin na določenem mestu Zemljine skorje je redkost in posebnost, z njo pa so povezane številne naravne znamenitosti, katerih tudi na območju mežiških rudnikov ne manjka. V naravi ohranjena nahajališča mineralov so izjemna priložnost, s katero lahko muzej tudi mlajšim generacijam omogoči spoznavanje in raziskovanje naravnih bogastev Mežiške doline. Odprta sta ostala dela rudišč Helena - Barbara in Topla. V delu rudišča Helena - Barbara

so na mestu nastanka vidni minerali kalcita in wulfenita. Najlepši ohranjeni primerki mineralov iz mežiških rudišč so razstavljeni v muzeju v Mežici, v krajinskem parku Topla pa je ohranjen del svinčeve - cinkovega rudišča Topla, katerega ostanki veljajo za geološko zanimivost. Ob prihodu so nas najprej napravili v zaščitna oblačila in čelade, nato pa smo odšli do vhoda v Podzemlje Pece, kjer smo počakali na postaji ozkotirne železnice in nadstropnega objekta, kjer nas je prisrčno sprejel vodnik. Nato smo se usedli v avtentične jamske vozičke v katerih so nas odpeljali po 3,5 km dolgem Glančnikovem rovu do revirja Moring. Na postajališču Moring smo izstopili iz vlaka in se nato peš odpravili doživetjem naproti. Na tej poti smo opazovali razstavljene številne eksponate, prostori pa so bili urejeni tako, kot bi jih pravkar zapustili rudarji. Prijazni vodič nam je pojasnil zgodovino mežiškega rudarjenja. Izvedeli smo, da so med Peco in Uršljo goro že od nekdaj poznana nahajališča rude, ki so jih odkrili že Rimljani. Prvi pisani viri o izkoriščanju svinčeve rude so iz leta 1665. To leto beležijo kot začetek rudarjenja v njihovih krajih. Dolga leta rudarjenja in razvoj rudnika so svojevrstno zaznamovali življenje ljudi in pokrajino ob vznožju Karavank. Menjali so se mnogi lastniki, konec 19. stoletja pa je avstrijsko podjetje Bleiberger Bergwerks Union pokupilo vse manjše rudnike in začelo načrtno rudariti. Z vse bolj aktivnim odkopavanjem se je povečevalo tudi število rudarjev in s tem tudi vpliv rudnika na razvoj Črne in Mežice. Rudnik se je začel močno razvijati v začetku dvajsetega stoletja, ko so se poleg rudnika začele močnejše razvijati tudi spremljajoče dejavnosti (opilnica in izbiralnica v Žerjavu, elektrarne ...). Nastalo je močno podjetje Rudnik svinca in topilnica Mežica, ki je zaposlovalo tudi preko 2000 ljudi (rudarski obrati, separacija, topilnica, proizvodnja akumulatorskih baterij, tovarna opreme, žaga, mizarska delavnica, skupne službe ...). V več kot treh stoletjih rudarjenja so rudarji odkopali 19 milijonov ton svinčeve in cinkove rude za kar so morali odkopati preko 800 km rovov. Leta 1988 je bil sprejet zakon o postopnem zapiranju rudnika. Leta 1994 je bil izdelan projekt zapiranja Rudnika svinca in cinka Mežica, dokončno je bila ustavljena proizvodnja svinčeno - cinkove rude. Začelo se je zalivanje spodnjih delov rudnika, tako, da je danes del rudnika do kote + 417m pod vodo. Voda pa iz rudnika odteka po vodnem rovu do Prevalj. Rudarjenje svinca in cinka v Mežiški dolini se odvija že več kot 400 let. Vrsta rudnikov in jam je bila združena v kompleks rudnikov med Mežico in Žerjavom. Tako so ohranjeni del urejenih, širokih rovov pod Peco spremenili v zanimiv muzej. Rudnik svinca in cinka je eden starejših rudnikov v tem delu Evrope, kjer se je med Peco in Uršljo goro rudarilo preko 330 let. V teh letih so rudarji izkopali preko 1.000 km rovov in odkopov. Današnjim generacijam je tako ostala bogata tehnična, naravna in kulturna dediščina, ki jo smotrno urejeno ponujamo za turistične ogledе. Doživeli smo kakšno je bilo delo rudarjev od pričetkov rudarjenja pa vse do zaprtja rudnika. V jami imajo urejen tudi prostor, kjer so občasno koncerti in druge kulturne prireditve. Prvi zapis o odkopanem svinču pod Peco se nahaja v računski knjigi koroškega vojvode Ernesta Železnega iz leta 1424. Leto 1665 pa je bilo izdano prvo dovoljenje za opravljanje rudarskih del. Rudarjenje svinčeve in cinkove rude se je nadaljevalo 330 let z nekaj vmesnimi prekinitvami. Leta 1620 se je v Črno naselil fužinar in rudar iz Labotske doline Melhior Puc ter prenesel tudi svoje koncesije za dve talilni peči. Leta 1624 je rudnik in fužine prodal grofu H. L. Thurnu iz Pliberka. Šele leta 1809, ko je rudnik pripadel Napoleonovim Ilirskim provincam, je mežiški rudnik doživel svoj vzpon. Rudarska družba Brunnerja - Kompoša je uvedla sodobne tehnike in metode dela. Leta 1871 je bila ustanovljena družba Bleiberger Bergwerks Union in prevzela vse obrate na tem območju, po letu 1900 pa se je osredotočila na predelavo rude v Žerjavu. Proizvodnja je hitro naraščala in dosegla po 1. svetovni vojni 1% svetovne proizvodnje svinca. Leta 1921 je prevzela rudnik angleška družba The Central European Mines Limited Mežica, leta 1945 pa je bilo podjetje podržavljeno. V letih od letih 1898 - 1965 je bilo zgrajenih 10 električnih central. Od teh obratujeta le še dve največji, obe v podzemlju rudnika. Leta 1907, z združitvijo hidroelektrarn v Žerjavu, Podpeci in na Poleni, je v Mežici nastal prvi elektroenergetski sistem vzporedno delujočih elektrarn v Sloveniji. Od leta 1917 do 1934 je imel rudnik tudi svojo 13 km dolgo, ozkotirno železnico od Prevalj do Žerjava. Zaradi izčrpanih rudnih zalog je bilo leta 1993 odkopavanje ustavljeno, topilnica svinčenih odpadkov in tovarna akumulatorjev sta začela z uvažanjem svinca. Večino rovov so izkopali v trdo kamenino, rudo in jalovino pa so iz rudnika odvažali z vozički po številnih transportnih poteh. Po uri in pol zanimivih dogodivščin so nam nadvse prijazni domačini iz Gostinstva Korošč v podzemlju Pece pripravili okusno kosilo. Pogostili so nas s specialitetami iz tega okoliša. Fantastično in vsakemu izmed nas je teknilo. Vsakemu izmed nas se je po dveh urah ogledov pod zemljo prileglo priti na površje. Nihče od nas si nebi želel delati v takem poklicu. Sledil je ogled muzeja. Stavbo so zgradili leta 1928 angleški lastniki rudnika. V pritličju in prvem nadstropju smo videli upravne prostore, v drugem nadstropju pa stanovanja za rudarske nadzornike. Razkazali so nam zbirko rud, mineralov in fosilov, maketo rudnika, rudarske karte in jamomerske inštrumente med katerimi je najstarejša ohranjena iz leta 1786. Urejeno je tudi tipično stanovanje rudarske družine. Tu pa je tudi zbirka fotografij naravoslovnega fotografa Maksa Kunca. Pot smo nadaljevali do Kmetije Povh, ki leži v neokrnjeni naravi, na ogled Povhovega mlina ob Šentanelski reki. Mlin, stope in preužitkarska hišica so nas popeljali v čase, ki jih že zdavnaj ni več. Na kmetiji Povh imajo obnovljen mlin, ki je eden redkih ohranjenih tovrstnih etnoloških in tehničnih spomenikov v širši okolici. Stoji ob poti, ki vodi od Štoparja skozi šentanelsko reko v Zgornjo Jamnico, njegova kolesa pa žene voda iz Šentanelске reke. Mlin so obnovili tako, da smo si lahko ogledali njegovo delovanje, prikazali so nam mletje žita v mlinu in phanje v stopah. Pod njegovo streho je tudi večnamenski prostor, ki je primeren za različne delavnice in pripravo okrepčila z domačimi dobrotami - rženim kruhom, zaseko in moštom. In tega smo bili deležni tudi mi. Prijazna mlinarica in mlinar sta nam pojasnila, da je njihov mlin eden redkih ohranjenih objektov te vrste v Občini Prevalje. Ob mlinu, ki stoji ob Šentanelski reki in ob poti od Štoparja

v Zgornjo Jamnico, stojijo še stope in preužitkarska hiša, imenovana mumina hiša, po zadnji stanovalki babici Mariji Klančnik, ki je tu živela vse do leta 1968. Mlin je zidana stavba s šitlasto streho in tremi prostori v pritličju, kjer so mlin, mlinarjeva soba in delavnica. V zemljiškem katastru je prvič omenjen leta 1845, vse do leta 1950 pa je redno deloval. V njem so mleli za potrebe Povhove družine in za potrebe okoliških kmetov. Zadnjič so se mlinska kolesa vrtela 1976. Že v sedemdesetih letih 20. stoletja so ga ovrednotili kot izjemen kulturni spomenik. V zadnjih letih se je družina Navršnik odločila za temeljito prenovo, zato so poleg mlina obnovili tudi stope ter preužitkarsko hišo. Vsak izmed nas je lahko spoznal staro orodje, ki so ga nekoč naši predniki s pridom uporabljali. V kmečkem muzeju smo videli bogato zbirko starih orodij, strojev in naprav ter drugih razstavnih eksponatov, ki so se nekoč uporabljali na njihovi ter okoliških kmetijah. Muzej je razdeljen na dva dela. V prvem delu smo opazovali predstavitev predelave žita in predelave sadja, v drugem pa predvsem različne domače obrti (kovaštvo, mizarstvo, tesarstvo, sodarstvo, čevljarstvo ...). Del zbirke pa smo si ogledali v stari hiši, tukaj imajo predvsem predmete, ki sodijo v samo hišo (knjige, gospodinjski pripomočki, pohištvo, ...). V popoldanskem času smo si ogledali še Kmetijo Dvornik, ki se nahaja na Šentanelu - turistični vasi s hribovskim naseljem na obronkih Strojne z razvitim kmečkim turizmom, približno 1 km iz centra Šentanela. V cerkveni kroniki se omenja že v 15. stoletju, med prvimi na Šentanelu. Leži na nadmorski višini okrog 700 metrov - dvorišče 735 metrov. Od tu je prečudovit razgled na Libuško polje, Peco in Obir. Velikost kmetije je 29 hektarov, od tega 19 hektarov gozda. Osnovna dejavnost na kmetiji je živinoreja in sicer krave dojilje ter biki. Na kmetiji je tudi nekaj drugih živali in sicer prašiči, kokoši, konj in mucki. Ker sama osnovna dejavnost kmetije ne prinaša zadostnega dohodka so se odločili za dopolnilne dejavnosti. Registriranih imajo šest dopolnilnih dejavnosti in sicer kmečki muzej, predelava sadja, domača obrt, izobraževanje, storitve prešanja ter polnjenja soka in prodaja izdelkov z drugih kmetij. Ob prihodu nas je prisrčno sprejel gospodar Damjan. Ogledali smo si kmečki muzej, ki razgrinja bogastvo naše preteklosti, ki je bil najbolj zanimiv za naše starejše člane, ki jih je s kančkom spomina vrnil v preteklost in obujali svoje spomine na mlade dni, mladi pa smo se z domišljijo podali v življenje naših dedkov in babic. Videli smo Zbirko kmečkega orodja in ostalih predmetov iz vsakdana preteklosti, ki ohranja za današnje in prihodnje rodove izjemno bogato dediščino. Na kmetiji se ukvarjajo tudi s predelavo sadja - prešanje (stiskanje) v mošt (jabolčnik), jabolčni sok ter več vrst žganja in likerjev. Že več let delajo predvsem na kvaliteti. Sodelujejo na raznih ocenjevanjih in prejeli so že kar nekaj zlatih priznanj lokalnih ocenjevanj in na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptuj. Sodelovali so tudi na ocenjevanju v Avstriji in prejeli srebrno priznanje za mošt ter zlato za sok, obenem pa še priznanje za najboljši sok iz Slovenije. V letu 2008 so v prostorih strojne lope uredili polnilnico soka, ki je namenjena tako za domače potrebe kot tudi nudenju storitve polnjenja drugim. Nikoli pa ne počivajo. Tudi v zimskih večerih, ko narava počiva se pričnejo z delom v domači delavnici. Izdelujejo razne vrste košar, za uporabo in dekoracijo oziroma za darila. Organizirajo izobraževanje o pletenju košar. S tem želijo mestnemu človeku kljub hitenju in obremenitvi s službenimi obveznostmi, približati življenje na podeželju, a hkrati želijo, da to znanje ne bi šlo v pozabo. Ogledali smo si pridelavo in prodajo jabolčnega soka in mošta, ki na Koroškem še prav posebej pridobiva na veljavi. Jabolčni sok je na Dobrotah slovenskih kmetij 2006 dobil zlato priznanje, prav tako tudi mošt. To pa ni edina potrditev kvalitete, znanja in pridnosti, saj namreč ni razstave, ki jim ne bi prinesla odličij - tako moštu kot soku. Ob koncu smo se odpočili ob degustaciji njihovih dobrot. Na tej kmetiji živi srečno poročeni par, ki nam je odkril zakaj je naslov našega izleta " Ljubezen na seniku ". Po ogledih nas je čakala samo še pot proti domu. Naš zadnji postanek smo naredili v Bistro Školjka - Darja Govekar s.p. Podljubelj, kjer nam je prijazna lastnica pripravila okusno pozno kosilo. Doživetja današnjega dne nam bodo še dolgo ostala v lepem spominu.

Namen izleta je bil, da aktivno preživimo prosti čas, se spoznamo med seboj, družimo ter zabavamo, izmenjamo izkušnje, s tem pa želimo invalidnim osebam pomagati pri vključevanju v normalno življenjsko okolje, naučiti jih samostojnega in neodvisnega življenja ter osamosvajanja od staršev, po drugi strani pa pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah.

Pri izvedbi navedene aktivnosti se moramo prisrčno zahvaliti Tovarni akumulatorskih baterij Tab d.d. Mežica za donirano vstopnino v Rudnik svinca in cinka, Gostišču Krivograd - Zarja Krivograd s.p. Prevalje za donirane kave, Občini Prevalje za plačilo vstopnin našim članom za ogled Povhovega mlina (Marija Navršnik) Prevalje in Kmetije Dvornik (Damijan Smolak) Prevalje, mlinarici in mlinarju za dodaten popust pri ogledu Povhovega mlina z degustacijo, Damijanu Smolaku za dodaten popust pri ogledu Kmečkemu muzeju na kmetiji z degustacijo, Podzemlju Pece Mežica za dodaten popust pri vstopnini naših članov, Gostinstvu Korošč za popust pri kosilih in odlično postrežbo v Podzemlju Pece ter Darji Govekar s.p. Bistro Školjka Podljubelj za popust pri poznem kosilu.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik

Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka: 168 / matična številka: 1173162 / šifra dejavnosti: 94.991 / davčna številka : 52760545 / e-pošta: soncek@telesat.si naslov: Cesta maršala Tita 65 **Jesenice 4271** / telefon : **051 604 - 789** / TR.R:03186-1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : **IO - 017 / 01** /